

I.

(Rezolucije, preporuke i mišljenja)

REZOLUCIJE

ODBOR REGIJA

149. PLENARNO ZASJEDANJE OR-a, 27.4.2022.–28.4.2022.

Rezolucija Europskog odbora regija o potpori regija i gradova EU-a Ukrajini

(2022/C 301/01)

EUROPSKI ODBOR REGIJA (OR),

1. osuđuje ničim izazvanu i neopravdanu invaziju na Ukrajinu koju je 24. veljače 2022. pokrenula Ruska Federacija uz potporu Bjelorusa;
2. poziva na hitan i bezuvjetan prekid vatre i otvaranje sigurnih humanitarnih koridora; Rusija mora odmah zaustaviti vojno djelovanje i s okupiranih ukrajinskih teritorija povući sve vojne i paravojne snage i administrativne dužnosnike;
3. naglašava da je invazija zločin protiv ukrajinskog naroda i suvereniteta i teritorijalne cjelovitosti Ukrajine te predstavlja brutalno kršenje demokratskih načela i vladavine prava; ističe da neselektivni napadi na civile, uključujući gradonačelnike i načelnike općina, predstavljaju ratne zločine koje je počinila ruska vojska i kršenje međunarodnog prava, posebno Povelje UN-a, Helsinškog završnog akta, Pariške povelje za novu Europu i Memoranduma iz Budimpešte; svi slučajevi kršenja ljudskih prava, ratnih zločina i zločina protiv čovječnosti u Ukrajini moraju se evidentirati, istražiti i procesuirati na Međunarodnom kaznenom sudu;
4. izražava solidarnost s ukrajinskim narodom koji brani svoju zemlju od ruskih napadača; izražava duboku zabrinutost zbog gubitka ljudskih života i patnje prouzročene ruskim zlodjelima;
5. ponovno izražava svoju potporu ukrajinskim lokalnim i regionalnim vlastima te poziva na to da se smjesta puste na slobodu ukrajinski gradonačelnici i državni službenici koje su otele ruske okupacijske snage, čime su prekršile Četvrtu ženevsku konvenciju;
6. napominje da samo ukrajinski narod može demokratski izabrati svoje čelnike na nacionalnoj, regionalnoj i lokalnoj razini te izjavljuje da neće priznati nijedno regionalno ili lokalno tijelo koje je Rusija uspostavila u Ukrajini niti surađivati s njim;

Konkretna solidarnost s lokalnim i regionalnim vlastima

7. ističe da su građani EU-a pokazali iznimnu solidarnost s ljudima koji bježe od rata u Ukrajini; izražava zabrinutost zbog toga što se Ukrajinke protiv njihove volje deportira na područje pod ruskom kontrolom; izražava pohvalu vlastima Europske unije zbog njihovog jedinstvenog odgovora na rat protiv Ukrajine, zbog jačanja solidarnosti pružanjem izravne humanitarne pomoći i pomoći u hitnoj civilnoj zaštiti te zbog aktiviranja mehanizma za neposrednu zaštitu onih koji bježe od rata; ističe da će se ta pomoć u predstojećim mjesecima morati znatno povećati kako bi se u pograničnim regijama EU-a izbjegla humanitarna kriza;

8. obvezuje se na daljnje poticanje gradova i regija na pružanje pomoći izbjeglicama iz Ukrajine; posebno ukazuje na potrebe pograničnih regija u pogledu logističke potpore za prvi prihvat i tranzit;
9. poziva lokalne i regionalne vlasti iz Europe da zatraže ili ponude potporu putem Informativno-potpornog centra za pomoć Ukrajini ⁽¹⁾, koji je pokrenuo OR;
10. ponovno poziva lokalne i regionalne vlasti Ukrajine i EU-a na obnovu ili uspostavu partnerstava te bratimljenje gradova i regija radi procesa obnove;

Jačanje europske perspektive Ukrajine

11. naglašava da su decentralizacija i reforme u području regionalnog razvoja Ukrajine znatno doprinijele učvršćivanju lokalne demokracije, jačanju samouprave i općoj otpornosti lokalnih zajednica te zemlje, što je važan element ukrajinskog otpora ruskim agresorima. Te su reforme provedene uz znatnu potporu regija i gradova Europske unije, među ostalim putem programa *U-LEAD with Europe*, i uz ciljanu potporu OR-a u okviru njegove Operativne skupine za Ukrajinu i putem aktivnosti uzajamne suradnje. Uspjeh tih reformi u području decentralizacije približio je Ukrajinu Europskoj uniji i njezinim vrijednostima slobode, demokracije i vladavine prava;

12. poziva međunarodnu zajednicu da pripremi plan pomoći i oporavka za Ukrajinu kako bi se pružila potpora ukrajinskom gospodarstvu, institucijama i javnim službama te obnovi uništene infrastrukture; u tom kontekstu pozdravlja odluku Europskog vijeća o uspostavi fonda solidarnosti za Ukrajinu i poziva na održavanje međunarodne konferencije radi prikupljanja sredstava među partnerima; ističe da i Rusija, kao strana odgovorna za razaranja, mora doprinijeti obnovi Ukrajine i platiti ratnu odštetu;

13. podržava to da se Ukrajini dodijeli status države kandidatkinje u skladu s člankom 49. Ugovora o Europskoj uniji i istom revidiranom metodologijom pristupnih pregovora koja se primjenjuje na zapadni Balkan, s jačim naglaskom na vladavini prava i demokratskim institucijama; u međuvremenu je potrebno bez odgode nastaviti s integracijom Ukrajine u jedinstveno tržište EU-a u skladu sa Sporazumom o pridruživanju;

Mjere financijske potpore

14. pozdravlja pakete Europske komisije CARE (Djelovanje kohezijske politike za izbjeglice u Europi) i CARE+ i fleksibilnost inicijative REACT-EU te ističe koristi izravnog uključivanja regionalnih i lokalnih vlasti u planiranje, upravljanje i provedbu paketa CARE i REACT-EU; naglašava da se svaka prilagodba programa kohezijske politike mora provoditi u skladu s načelom „nenanošenja štete koheziji” koje je nedavno uvedeno u Osmom kohezijskom izvješću;

15. naglašava da je kohezijska politika i tijekom pandemije bolesti COVID-19 i reakcijom na posljedice rata u Ukrajini dokazala da može ostvariti kratkoročne rezultate kad je potrebno. Međutim, insistira na tome da stvarni cilj kohezijske politike, a to je jačanje gospodarske, socijalne i teritorijalne kohezije smanjenjem razlika među regijama, ne bi smio biti u konkurenciji s drugim ciljevima;

16. pozdravlja obustavu programa prekogranične suradnje u kojima sudjeluju ruski i bjeloruski partneri; poziva na jačanje postojećih programa suradnje između regija EU-a (u Poljskoj, Mađarskoj, Rumunjskoj, Slovačkoj) i Ukrajine; naglašava da financijska potpora jedinicama lokalne i regionalne samouprave koje graniče s Ukrajinom i zemljama koje ne graniče s njom, ali primaju najveći broj izbjeglica nije ni izdaleka dovoljna i da je treba znatno povećati s obzirom na njihovu ulogu ne samo u pružanju utočišta izbjeglicama nego i u njihovoj integraciji u vlastite sustave obrazovanja, zdravstvene skrbi i stambenog zbrinjavanja;

17. podržava uspostavu stalne pričuve za krizne situacije radi ublažavanja budućih izvanrednih stanja, čime bi se upotpunili ili ojačali postojeći instrumenti za nepredviđene situacije i za fleksibilnost; poziva na uspostavu jedinstvenog lokalnog instrumenta EU-a i Ukrajine za izbjeglice kojim bi se objedinila sva sredstva dostupna lokalnim i regionalnim vlastima za smještaj izbjeglica u cilju jednostavnijeg, djelotvornijeg i bržeg korištenja raspoloživih sredstava;

⁽¹⁾ *Help Ukraine: Info-Support Hub* platforma je za povezivanje tranzitnih regija i preopterećenih jedinica lokalne i regionalne samouprave s onima iz drugih država članica EU-a koje imaju kapacitete za pomoć.

18. napominje da bi moglo biti potrebno revidirati planove za oporavak i otpornost najpogođenijih država članica i regija na temelju odgovarajućeg savjetovanja s regionalnim vlastima, posebno u svjetlu sve većeg gospodarskog učinka rata na države članice EU-a;

Prihvat izbjeglica iz Ukrajine

19. naglašava da su lokalne i regionalne vlasti na prvoj liniji kada je riječ o prihvatu milijuna izbjeglica u susjednim zemljama, kao i interno raseljenih osoba u Ukrajini ⁽²⁾ te da je ovo najveća izbjeglička kriza u Europi od Drugog svjetskog rata; ističe da bi sve izbjeglice, bez obzira na porijeklo te političku ili seksualnu orijentaciju, trebale imati pravo na jednako pozitivnu dobrodošlicu u svim gradovima i regijama EU kao i izbjeglice iz Ukrajine;

20. pozdravlja aktivaciju Direktive o privremenoj zaštiti, koja se sada mora u potpunosti provesti na dobro koordiniran, velikodušan, uključiv i fleksibilan način, kako bi se osigurao pristup tržištu rada, stambenom zbrinjavanju, zdravstvenoj skrbi, obrazovanju i socijalnoj pomoći za sve osobe koje bježe iz Ukrajine, s naglaskom na ranjive skupine, posebno žene i djecu, bez obzira na njihovo podrijetlo, etničku pripadnost, političko opredjeljenje ili seksualnu orijentaciju;

21. skreće pozornost na posebnosti Direktive Vijeća 2001/55/EZ ⁽³⁾ o privremenoj zaštiti kojom se izbjeglicama daje sloboda da odaberu u kojoj se državi članici EU-a žele privremeno nastaniti (članak 26.) te naglašava da priznavanje prava na slobodno kretanje i samostalnost izbjeglica pozitivno pridonosi smanjenju pritiska na nacionalne sustave azila i prihvatne kapacitete u pograničnim regijama;

22. poziva na uspostavu dobrovoljnog europskog programa premještanja, uzimajući u obzir prihvatne kapacitete jedinica regionalne i lokalne samouprave; ponovno poziva na to da se gradovima i regijama EU-a omogući izravan pristup financijskim sredstvima EU-a za migracije i integraciju; poziva Komisiju da osmisli djelotvoran program raspodjele izbjeglica za buduće izbjegličke krize; poziva države članice EU-a da uvažavaju i ispunjavaju takve dobrovoljne obveze;

23. naglašava da su mnoge ukrajinske izbjeglice posebno ranjive, a otprilike polovina su maloljetnici; ističe da su među stotinama tisuća djece koja bježe mnoga bez pratnje te im je potrebna posebna zaštita i skrb; podržava „Paket mjera za zaštitu djece” namijenjen ukrajinskoj djeci izbjeglicama, u okviru kojeg se naglasak stavlja na potrebu da djeca pohađaju školu;

24. poziva na donošenje efikasnih mjera za sprečavanje trgovine ljudima s obzirom na to iz Ukrajine bježe uglavnom žene i djeca, a izvješća o ljudskim pravima pokazuju da su oni u sve većem broju mete skupina organiziranog kriminala koje ih izrabljuju, osobito u svrhu seksualnog ili radnog iskorištavanja;

25. napominje da je izbjeglicama potrebno ponuditi tečajeve jezika, obrazovanje i osposobljavanje; u tom pogledu ističe potencijal OR-ove Mreže gradova i regija za integraciju migranata;

Učinak na politike EU-a

26. potiče poduzimanje hitnih koraka u svim europskim regijama kako bi se smanjila ovisnost EU-a o trećim zemljama, a posebno o uvozu ruske energije, te poziva Europsku komisiju da podrži njihove napore;

27. podržava poziv na potpunu zabranu uvoza ruskog plina, nafte i ugljena u Europu i potiče lokalne i regionalne vlasti da počnu sastavljati planove za izvanredne situacije kako bi se pripremile za posljedice takvih sankcija;

⁽²⁾ Stanje u vezi s izbjeglicama u Ukrajini (unhcr.org).

⁽³⁾ Direktiva Vijeća 2001/55/EZ od 20. srpnja 2001. o minimalnim standardima za dodjelu privremene zaštite u slučaju masovnog priljeva raseljenih osoba te o mjerama za promicanje uravnoteženih napora država članica pri prihvatu i snošenju posljedica prihvata tih osoba (SL L 212, 7.8.2001., str. 12.).

28. smatra da je plan REPowerEU (*) način za ubrzanje prelaska na čistu energiju, povećanje energetske sigurnosti EU-a, smanjenje ovisnosti EU-a o uvozu fosilnih goriva i sirovina iz trećih zemalja, pogotovo iz Ruske Federacije, a samim time i za smanjenje političkih, gospodarskih i sigurnosnih rizika koji proizlaze iz tog uvoza; poziva na ulaganje ogromnih sredstava i poduzimanje konkretnih mjera za poticanje proizvodnje energije iz obnovljivih izvora, energetske učinkovitosti i štednje, kružnosti, elektrifikacije i istraživanja održivih alternativnih goriva kao istinskih dugoročnih, sigurnih i cjenovno pristupačnih rješenja;
29. ustrajan je u stajalištu da posljedice rata ne bi smjele ometati djelovanje u području klime i održivosti, predviđeno Pariškim sporazumom i Programom UN-a za održivi razvoj do 2030., te ponovno izražava predanost europskom zelenom planu, koji je ujedno i put prema jačanju strateške autonomije EU-a;
30. smatra da naponi EU-a za povećanje energetske samostalnosti moraju podrazumijevati potpuno napuštanje projekata Sjeverni tok i Sjeverni tok 2;
31. naročito pozdravlja nedavnu sinkronizaciju ukrajinske i moldavske električne mreže s europskom kontinentalnom mrežom;
32. prenosi poziv ukrajinskih lokalnih i regionalnih vlasti upućen međunarodnoj zajednici da im pomogne u upravljanju ekološkim katastrofama prouzročenima invazijom, među ostalim na lokacijama nuklearnih elektrana i kemijskih postrojenja;
33. pozdravlja odluku Europske komisije da započne pregovore s Ukrajinom kako bi se ona pridružila programu LIFE i dobila financijska sredstva za ekološku sanaciju nakon devastacije prouzrokovane ruskom invazijom, bilo da su posrijedi onečišćenje, uništenje ekosustava ili druge dugoročne posljedice;
34. naglašava da će sukob neizbježno imati ozbiljne posljedice za poljoprivredno-prehrambeni sektor EU-a, s obzirom na to da su Ukrajina i Rusija važni izvoznici više poljoprivrednih proizvoda (kao što su žitarice i uljarice) te dušičnih gnojiva; naglašava da EU mora ojačati svoju predanost ostvarenju održivih prehrambenih sustava uz istodobno jamčenje cjenovne pristupačnosti kvalitetne hrane za sve smanjenjem ovisnosti o ključnim uvezenim poljoprivrednim proizvodima i sirovinama; izražava duboku zabrinutost zbog činjenice da su poremećaji u izvozu iz Ukrajine i Rusije već doveli do golemog globalnog povećanja cijena poljoprivrednih proizvoda te da se posljedice osjećaju posebno u najsiromašnijim zemljama i regijama svijeta;

Dodatne napomene

35. podržava prava ruskog i bjeloruskog naroda koji prosvjeduju protiv Putina i brane svoja prava na poštene izbore, slobodu izražavanja i okupljanja te zahtijeva hitno oslobađanje nepravedno pritvorenih prosvjednika;
36. podržava dodatne koordinirane stroge sankcije protiv Rusije i Bjelarusa usmjerene na to da se djelotvorno ograniče sposobnosti Rusije da nastavi s agresijom; predlaže da Komisija predstavi smjernice o nametanju i provedbi sankcija s obzirom na to da i na regionalnoj i lokalnoj razini i dalje postoje razlike u instrumentima i postupcima koji se upotrebljavaju za provjeru statusa vlasništva poduzeća, imovine i nekretnina;
37. naglašava da bi sve zemlje kandidatkinje i potencijalne zemlje kandidatkinje za članstvo u EU-u trebalo poticati na primjenu sankcija dogovorenih na razini EU-a kako bi se naglasila njihova predanost EU-u i njegovim vrijednostima;
38. osuđuje rusku propagandu i govor mržnje koji potiču sukob i pomažu počiniteljima ratnih zločina; poziva na poduzimanje učinkovitih mjera na europskoj, nacionalnoj, regionalnoj i lokalnoj razini za suzbijanje i uklanjanje takve propagande; suprotstavlja se demonstracijama koje se u europskim gradovima održavaju za podršku ruskoj agresiji;

(*) Komunikacija Komisije „REPowerEU: zajedničko europsko djelovanje za povoljniju, sigurniju i održiviju energiju”, 8. ožujka 2022.

39. svojem predsjedniku nalaže da ovu Rezoluciju proslijedi Europskoj komisiji, Europskom parlamentu, francuskom i češkom predsjedništvu Vijeća EU-a i predsjedniku Europskog vijeća, kao i predsjedniku, Vladi i Parlamentu Ukrajine.

Bruxelles, 28. travnja 2022.

Predsjednik
Europskog odbora regija
Apostolos TZITZIKOSTAS
